

Frivillighetsmelding 2012

Vedtatt av kommunestyret 26. juni 2012

Frivillighetsmelding 2012

Strategi for samarbeid mellom Bærum kommune og frivillig sektor

Innholdsfortegnelse

Forord	3
1 Innledning	4
1.1 Definisjoner og begreper	4
1.2 Plattform for frivillighet i Bærum kommune	4
1.3 Forholdet til kommunale sektorplaner	5
2 Visjoner og mål.....	5
3 Frivillighetens rolle	6
3.1 Frivillighet har en egenverdi for de frivillige	6
3.2 Frivillighet er samfunnsgagnlig.....	7
3.3 Frivillighet tilfører kommunale tjenester ekstra kvalitet	8
3.4 Fremtidens frivillighet	9
4 Organisering og tilrettelegging	10
4.1 Kommunens rolle som tilrettelegger.....	10
4.2 Ressurser til frivillig sektor	11

Forord

En mangfoldig og levende frivillig sektor er av grunnleggende betydning for et godt lokalsamfunn. Bærum kommune ønsker å være en tilrettelegger og støttespiller for en levende, mangfoldig og uavhengig frivillig sektor.

I anledning frivillighetsåret 2011 ønsket Frivillighetsutvalget å få utarbeidet en ny frivillighetsmelding.

Den nye "Frivillighetsmeldingen 2012" er plattform for kommunens arbeid med frivillighet. Det vil si at meldingen er et politisk strategidokument. Meldingen trekker opp linjer for hvordan kommunen skal videreføre arbeidet med å øke frivilligheten, både i lokalsamfunnet Bærum og som et supplement i kommunens tjenester.

Meldingen har som visjon at kommunen skal være tilrettelegger og støttespiller for frivillig sektor i Bærum. Mesteparten av det som skjer i frivillig sektor skjer uavhengig av kommunen. Slogordet "*Frivillighet lever av glede, men dør av tvang*" brukes ofte for å beskrive frivillighetens egenart. Meldingens visjon bygger på det overordnede prinsippet om frivillig sektor som en uavhengig og selvstendig samfunnssektor. Frivillig innsats bidrar med verdifull aktivitet på en rekke områder i Bærumssamfunnet, og som et supplement i kommunens tjenester. Frivillighetsmeldingen har ikke tatt mål av seg å beskrive all den verdifulle aktivitet som foregår i en uavhengig frivillig sektor.

Frivillighetsmeldingen er et verktøy for kommunens arbeid på feltet. Den trekker opp prinsipper for hvordan kommunen skal videreføre arbeidet med å øke frivilligheten. Meldingen skal gjøre det tydelig hva frivillig sektor kan forvente i samarbeid med kommunen.

Meldingen skal bidra til å skape gode samarbeidsrelasjoner og samarbeidsformer mellom frivillig sektor, næringsliv og de kommunale tjenestene.

Tiltak for å nå de vedtatte målsettinger vil komme i handlingsprogrammet og i eventuelt egne handlingsplaner.

1 Innledning

1.1 Definisjoner og begreper

Frivillighet er ikke et enkelt område å definere. Siden det ikke finnes en entydig definisjon av frivillighet er det viktig at kommunale beslutningstakere og frivillige samarbeidspartnere har en mest mulig samstemt oppfatning av hva som menes med frivillighet. I denne meldingen er frivillighet et begrep som omfatter individuelt frivillig arbeid/innsats, frivillige organisasjoner, frivillig sektor og sosiale partnerskap som rekrutterer og formidler frivillige. I meldingen brukes følgende begreper:

- Frivillig innsats = *Ulønnnet innsats gjort av fri vilje som kommer individer eller grupper - også utenfor egen husholdning - til gode.*
- Frivillighet = *frivillig innsats/frivillig arbeid.*
- Frivillige organisasjoner = *Allmenntilguttige og ikke-kommersielle (ideelle) organisasjoner.*
- Frivillig sektor = *en fellesbetegnelse for frivillige organisasjoner og den øvrige frivillige innsatsen*
- Sosiale partnerskap = *samarbeid mellom et tjenestested og en bedrift og/eller organisasjon som forplikter seg til å utføre et nærmere definert "frivillig arbeid". (Slike avtaler formidles for eksempel gjennom "FrivilligBørs.")*

Frivillighetspolitikken omfatter ikke avtaler der kommunen er bestiller, og frivillige organisasjoner er utførere, om produksjon av kommunale tjenester mot full økonomisk kompensasjon. Avtaler mellom kommunen og samvirkelag, foreldredrevne barnehager og andre "non profit" (ikke-erhvervsmessige) foretak knyttet til ordinær tjenesteproduksjon, er også holdt utenfor.

Frivillighetspolitikken omfatter den frivillige innsats som ytes uten krav om gjenytelser, ut over eventuelt symbolsk betaling/utgiftsdekning.

1.2 Plattform for frivillighet i Bærum kommune

Kommunen ønsker å styrke den omfattende og verdifulle aktiviteten i frivillig sektor, og bedre samhandlingen mellom de frivillige organisasjoner og kommunen. Kommunenes Sentralforbund og Frivillighet Norge har sammen utarbeidet "Plattform for samspill mellom frivillig og kommunal sektor 2011-2013". Bærum kommune slutter seg til de overordnede prinsippene:

- Frivillig sektor er en uavhengig og selvstendig samfunnssektor som plasserer seg mellom næringslivet og offentlig sektor. Frivillig sektor anerkjennes på lik linje med de andre sektorene i samfunnet. Samarbeid og samhandling mellom offentlig og frivillig sektor skal baseres på likeverdig partnerskap, og gjensidig respekt for hverandres roller.
- Frivillig sektor bidrar med store verdier til samfunnet, er samfunnsbyggende og spiller en viktig rolle i den nordiske demokratiske modellen.
- Frivillige organisasjoner er viktige for demokratiet ved å være pådrivere og gjennom å være kanaler inn i demokratiet for interessegrupper og engasjerte borgere.
- Frivillighet øker samfunnets sosiale kapital ved at tillit, identitet og samhold skapes i møter mellom mennesker.
- Mangfoldet i frivillig sektor er en verdi i seg selv og en viktig årsak til høy deltakelse. Mangfoldigheten må ivaretas gjennom ulike typer virkemidler for ulike deler av frivilligheten.

- Offentlig og frivillig sektor har ulike, men komplementære roller i samfunnet. Samarbeidet mellom sektorene må bygge på et prinsipp om at frivillig sektor skal supplere og ikke erstatte offentlige tjenester.
- Det offentlige skal tilrettelegge for en helhetlig frivillighetspolitikk på alle nivåer, som gir grobunn for en aktiv og voksende frivillig sektor.

1.3 Forholdet til kommunale sektorplaner

Frivillighetsstrategien skal følges opp i handlingsprogrammet, andre styringsdokumenter og ledernes resultatavtaler. Nærmere konkretisering av det enkelte tiltak skjer fortløpende etter ordinær administrativ og / eller politisk behandling og beslutning. Saker av prinsipiell betydning legges frem for politisk behandling. Rådmannen har ansvaret for iverksetting av tiltak.

Meldingen omtaler frivillighet på et generelt nivå. De sektorvise strategier, utviklingsområder og tiltak vil inngå i kommunens øvrige styringsdokumenter. Meldingen stiller spørsmål om fremtidens frivillighet, men viderefører strategien om frivillighet som supplement til offentlige tjenester.

Det bør i løpet av en fireårsperiode gjennomføres en evaluering som måler effekten de tiltak frivillighetspolitikken legger opp til gjennom å kartlegge og sammenlikne endring av holdninger og praksis over tid.

2 Visjoner og mål

Visjon:

Bærum er et godt lokalsamfunn der kommunen er tilrettelegger og støttespiller for en levende, mangfoldig og uavhengig frivillig sektor.

Mål:

- Bærum kommune skal tilrettelegge for økt frivillighet
- Bærum kommune skal samarbeide med frivillig sektor
- Samarbeidet skal være nyskapende
- Frivillig sektor skal oppleve kommunen som forutsigbar
- Samarbeidsrelasjonen skal være preget av likeverdighet
- Frivillighet skal tilføre kommunale tjenester ekstra kvalitet

På bakgrunn av visjonen og målene peker meldingen videre på områder der kommunen vil utvikle en ny praksis. Hvert delkapittel avsluttes med en oppsummering på hva kommunen ønsker å gjøre.

3 Frivillighetens rolle

Bærum kommune slår fast at frivillighet er en verdi i seg selv:

- Frivillighet gir mennesker mulighet til å være aktive i sivilsamfunnet
- Frivillighet skaper bånd og tilhørighet/nye fellesskap
- Frivillighet kan bryte passivitet

Kommunen vil i sin strategi for samarbeid med frivillig sektor fokusere på fire tema innen frivillighetens rolle.

- Frivillighet har en egenverdi for de frivillige
- Frivillighet er samfunnsgagnlig
- Frivillighet tilfører kommunale tjenester ekstra kvalitet
- Fremtidens frivillighet

3.1 Frivillighet har en egenverdi for de frivillige

Frivillig innsats gir det enkelte menneske mulighet for personlig utfoldelse, sosial kontakt og praktisk utøvelse av sosialt ansvar og medmenneskelighet. Frivillig innsats tar ofte utgangspunkt i en egeninteresse hos den frivillige. Frivillig innsats er gjerne knyttet til en hobby, egne barns organiserte fritidsaktivitet, eget ønske om selvrealisering og/eller samfunnsengasjement.

Frivillig innsats gir innbyggere som føler at de har noe å bidra med anledning til å ta ansvar og gjøre en innsats for nærmiljø og medmennesker. Frivillig innsats er viktig for egen mestring, nettverksbygging og personlig vekst – både hos dem som gir og får.

Forskning viser at omfanget av frivillig innsats kan være på vei ned. Yngre generasjoner ser ut til å være mindre engasjert enn eldre generasjoner, og særlig er menn i alderen 20 – 30 år lite aktive. En økende andel av den frivillige innsatsen skjer utenfor frivillige organisasjoner. Organisasjonstilknytning er mindre viktig for mange frivillige. Dette gir utfordringer i arbeidet med å rekruttere til frivillig innsats fremover.

Frivillig innsats er naturlig nok en frivillig sak. Forskning tyder på at det er mange som kan ha lyst til å arbeide frivillig, men som ikke vet hvordan de skal komme i gang. Gjennom støtte til Bærum Frivilligsentral og nettportalen frivilligbaerum.no har kommunen ønsket å gjøre det enklere å bli frivillig.

Bærum kommune skal:

- bidra til at det er enkelt å være frivillig i Bærum
- medvirke til at de frivillige føler seg hørt og anerkjent

3.2 Frivillighet er samfunnsgagnlig

Frivilligheten forandrer samfunnet gjennom sine aktiviteter, sine initiativer og sin rolle som fellesskapsbygger. Frivillige organisasjoner gir aktivitetstilbud og sosiale fellesskap til innbyggerne gjennom for eksempel kulturarrangement, omsorgstjenester og idrett.

Frivillig sektor bidrar på flere måter til den lokale samfunnsutviklingen. Gjennom frivillig innsats og frivillige organisasjoner opplever mange en integrering i samfunnet, både som barn i ulike fritidsaktiviteter, som innflyttere, som eldre osv. Frivillig sektor har derfor en viktig forebyggende rolle i Bærumssamfunnet.

Frivillige organisasjoner er viktige demokratiske aktører. De fungerer som en alternativ påvirkningskanal for innbyggerne gjennom å fremme medlemmers interesser.

Frivillig sektor er kultur- og verdiformidlere. Virksomhetene er bærere og skapere av identitet, verdier og holdninger. Dette er funksjoner som utvikles best i uformelle sosiale systemer på frivillig og selvregulert basis.

Kommunen må våge å la samarbeidsprosjekter styres av frivillige organisasjoner.

Prosjektsamarbeid innebærer at kommunen og frivillige organisasjoner skaper noe sammen, som ingen av partene kan realisere på egen hånd. En forutsetning for samarbeid er felles mål og sammenfallende forventninger til hva partene vil og kan bringe inn i samarbeidet.

Bærum kommune skal:

- respektere at det er de frivillige selv som styrer frivillig aktivitet
- prioritere samarbeid om tiltak i lokalsamfunnet som bidrar til å
 - skape levende, varierte og inkluderende nærmiljøer
 - ta vare på kulturelt mangfold
- legge til rette for at frivillige, kommunen og evt. næringslivet, etablerer felles prosjekter, sosiale partnerskap, arrangementer, dugnader etc.
- være tydelig hver gang det stilles krav om konkrete gjenytelser/ resultater som vilkår for kommunens deltagelse/støtte

3.3 Frivillighet tilfører kommunale tjenester ekstra kvalitet

I dagens velferdssamfunn representerer det offentlige et sikkerhetsnett som sikrer grunnleggende materielle og fysiske behov. Mange mennesker savner medmenneskelig kontakt, varme og nettverk. Dette behovet kan ikke i tilstrekkelig grad dekkes av offentlige tjenester. Samarbeid mellom offentlige tjenester og frivillige vil derfor kunne gi mange innbyggere et bedre liv. Frivillig innsats er i dag et supplement til kommunale tjenester og gir økt kvalitet. Frivillige er en ressurs i tjenesteytingen som tilbyr en unik kompetanse, særlig i mellommenneskelige forhold/nettverksrelasjoner. Frivillig innsats er et tilskudd til virksomheten.

Det skal være enkelt å være frivillig. Kommunale tjenester bør ha åpen dør, informere om sine behov for frivillig supplement til virksomheten, og aktivt ønske frivillige velkommen.

Det skal samtidig være enkelt for tjenestene å samarbeide med frivillige. Det bør ikke etableres omfattende byråkratiske rutiner rundt organisering. Avtalene som inngås med de frivillige skal være klare og tydelige, og beskrive forventninger til innsats og utbytte for begge parter.

Den instansen som rekrutterer/kobler de som yter og de som mottar frivillig innsats må vurdere de frivilliges motivasjon og personlige egnethet, og sikre gode systemer for oppfølging.

Bærum kommune skal:

- motivere til og involvere mer frivillighet i kommunale tjenester
- styrke ansattes kompetanse i forhold til samarbeid med frivillige
- legge til rette for samarbeid mellom ansatte og frivillige på alle aktuelle tjenestesteder
- legge til rette for arenaer for frivillig innsats uten for strenge krav til kontinuitet og stabilitet
- sikre at forpliktende samarbeid mellom kommunen og frivillige inngår i lederavtaler

3.4 Fremtidens frivillighet

Befolkningsprognosene forteller at velferdssamfunnet slik vi kjenner det i dag, vil få trangere kår i årene som kommer. Samtidig viser trender økt fokus på individuelle behov og rettigheter til velferdsgoder. En stadig større del av velferdsoppgavene forventes flyttet fra den private sfære over til samfunnet.

Nye former for arbeidsdeling mellom det offentlige og frivillig sektor hviler på påstanden om at det i fremtiden ikke er gitt at det vil være mulig å gi alle det samme tilbudet kommunen gir i dag. Skal dagens tilbud opprettholdes for alle må kommunen allerede nå løfte frem problemstillingen og diskutere gode alternative løsninger på morgendagens utfordringer, der frivillighet også kan erstatte dagens oppgaver/tjenester. Hvordan kan frivillighet bidra til å videreutvikle velferdssamfunnet?

I dag er frivillighet i stor grad konsentrert om idrett og kultur. Bare i begrenset omfang ytes det frivillig innsats innen velferdssamfunnets sosiale kjerneområder. Frivillighetsmeldingen fra 2006 presiserte at frivillig innsats skal komme i tillegg til, ikke i stedet for offentlige tjenester. I dag er utgangspunktet at frivillig innsats skal tilføre offentlige tjenester ekstra kvalitet. Men det er et spørsmål om kommunen på sikt kan, bør eller må se annerledes på dette?

- Kan kommunen ved hjelp av frivillige understøtte og/eller erstatte offentlige tjenester slik at det frigjøres ressurser til en forbedret innsats overfor de som trenger det mest?
- Kan kommunen tilrettelegge for at frivillig sektor etter hvert løser oppgaver kommunen selv ikke lenger har mulighet til å løse?
- Kan kommunen se for seg en forskyvning i balansen mellom hva det offentlige tar seg av og hva den enkelte, familien, nettverket eller frivillig sektor kan løse?

Frivillige velger selv hvor og hvordan de ønsker å bidra med sin frivillige innsats. Mye av den frivillige innsatsen retter seg mot å støtte opp om egne barns aktiviteter. De fleste foreldre og foresatte opplever og aksepterer en plikt til å påta seg frivillig innsats knyttet til barns aktiviteter, både i barnehage, skole og fritid.

Frivillighet er i en del sammenhenger regulert inn i offentlige institusjoner. Et eksempel på dette gjelder barnehager og skoler gjennom foreldres innsats i Foreldrenes arbeidsutvalg (FAU). I Bærum gjør hundretalls foreldre en frivillig innsats i disse organene. Det kan stilles spørsmål ved om denne frivillige innsatsen er mer resultat av regelverk enn av frivillig initiativ? Hva får kommunen, foreldre og barna igjen for denne innsatsen? Kan det tenkes at mandat, oppgaver og organisering av organer som FAU bør endres, slik at innsatsen ikke bare gir en større verdi for de som deltar, men også en større verdi for samfunnet?

4 Organisering og tilrettelegging

4.1 Kommunens rolle som tilrettelegger

Organisasjoner og enkeltpersoner som ønsker å engasjere seg frivillig, står fritt i valg av oppgaver. Frivillig sektor med sine organisasjoner, grupper og enkeltpersoner, lever sitt eget liv.

Kommunens rolle er å tilrettelegge for at frivillig sektor klarer seg selv. Kommunens bidrag er å tilby økonomiske tilskudd, lokaler, informasjon, råd, veiledning og formidling av kontakter.

Kommunens tilretteleggerrolle har derfor et dobbelt fokus. Kommunen skal på den ene siden ha en rolle som tilrettelegger og støttespiller for en selvstendig frivillig sektor. På den andre siden skal kommunen motivere til og legge til rette for frivillig innsats i sine tjenester. Kommunens rolle er å gi kunnskap og nødvendig støtte til tjenestesteder om samarbeid med frivillige.

Samarbeid kan etableres der kommunen og frivillig sektor har felles mål. Samarbeidet må utformes slik at verken organisasjonenes eller kommunens måloppnåelse hindres. På områder der frivillig sektor ønsker et samarbeid med kommunen, skal kommunen i størst mulig grad være tilgjengelig. Avtalene som inngås skal være klare og tydelige, og beskrive forventninger til innsats og utbytte for begge parter.

Tilrettelegging for frivillighet skal være en integrert del av kommunens virksomhet, og iverksetting av frivillighetspolitikken skal være en del av det ordinære linjeansvaret på politisk og administrativt nivå.

Ansvar for den politiske dialogen mellom kommunen og frivillig sektor ligger til sektorutvalgene innenfor sine respektive politiske fagområder og til Sektorutvalg for frivillighet, idrett, kultur og kirke (FRIKK) når det gjelder den helhetlige frivillighetspolitikken. Bærum Idrettsråd, Bærum kulturråd, Bærum Natur- og friluftsråd, Bærum velforbund samt Kirkelig fellesråd er viktige organer for medvirkning og dialog mellom kommunen og frivillig sektor. Det er ønskelig at de sosiale/humanitære organisasjoner etablerer tilsvarende "fellesråd". Videre vil Bærum Frivilligsentral være en viktig aktør.

Det er lang tradisjon i kommunen for faglig veiledning og bistand til administrative oppgaver for de frivillige organisasjonene. Slik utløses verdifull frivillig innsats gjennom beskjedne kommunale ressursbruk. Organisasjonene har behov og ønske om økt kommunal bistand, både administrativt og faglig. Stram kommuneøkonomi de siste årene har imidlertid ført til at denne virksomheten er redusert.

Bærum kommune skal:

- Ha en positiv holdning til initiativ fra frivillige organisasjoner
- Definere tydelige samarbeidsprosjekter
- Støtte og styrke frivillig sektor gjennom samarbeidsprosjektene
- Få flere tjenestesteder til å ta imot og beholde frivillige
- Gi kunnskap og nødvendig støtte til tjenestesteder i forhold til samarbeid med frivillige

4.2 Ressurser til frivillig sektor

Mange av de frivillige organisasjonene er avhengige av kommunal bistand. Ulike organisasjoner har ulike behov, men alle ønsker best mulig kommunal tilrettelegging med størst mulig forutsigbarhet og likebehandling. Det er viktig for organisasjonene å ivareta sin uavhengighet samtidig som de er avhengige av kommunal støtte. Kommunen må respektere organisasjonenes rett til egne mål, egen organisering og egen kultur. Samtidig ønsker kommunen å få mest mulig samfunnsnytte ut av midlene som bevilges, selv om støtten gis uten krav om konkrete gjenytelser.

Organisasjonene må respektere kommunens behov for prioritering av knappe ressurser opp mot politiske mål og mangfoldet av gode formål. Kommunen må respektere organisasjonenes behov for forutsigbarhet.

Kommunen yter faglig, materiell og økonomisk bistand til organisasjonenes egen virksomhet. Støtten gis både med og uten spesielle vilkår/føringer. Direkte støtte omfatter økonomiske overføringer som drifts- og aktivitetstilskudd. Indirekte støtte omfatter tilgang på arenaer, anlegg og møtelokaler, utstyr samt veiledning og kompetanseutvikling.

Støtten er knyttet opp mot organisasjonenes generelle funksjon som ”bærebjelker i samfunnet” (blant annet i forhold til sosial integrasjon, sosial kapital, skole i demokrati – jamfør grunnlagsdokumentet).

Kommunen bruker betydelige ressurser på investeringer og drift av arenaer og anlegg som stilles til befolkningens og de frivillige organisasjonenes disposisjon. Det stilles også andre kommunale lokaler til rådighet for organisasjonenes aktiviteter. Praksis mht husleie og dekning av utgifter til tilsyn varierer.

Bærum kommune skal:

- ha retningslinjer for driftstilskudd til frivillige organisasjoner som sikrer forutsigbarhet
- søke stabilitet i den økonomiske rammen for tilskudd
- gjennomgå praksis for utleie/utlån av møte- og øvingslokaler til frivillige organisasjoner, med sikte på utarbeidelse av nye retningslinjer
 - gratis/rimelige møte- og aktivitetslokaler for frivillige organisasjoner bør vurderes
 - gratis/rimelige kontorarbeidsplasser og (tilgang til) kontortekniske hjelpemidler bør vurderes

Noen nyttige nettsteder for deg som er opptatt av frivillighet

www.frivilligbaerum.no	Et nettsted for frivillig innsats sponset av Bærum kommune
www.frivillighetnorge.no	Frivillighet Norge er et samarbeidsforum for hele frivillig sektor
www.baerum.frivilligsentral.no	Bærum Frivilligsentral
w2.brreg.no/frivillighetsregisteret/	Frivillighetsregisteret
www.ks.no/tema/Samfunn-og-demokrati/Kultur-og-frivillighet/	KS side om kultur og frivillighet
www.ks.no/PageFiles/15469/Avtale%20KS-Frivillighet%20Norge.doc	Samarbeidsavtale KS og Frivillighet Norge
www.sivilsamfunn.no	Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor

Frivillighetsmelding 2012

Grunnlagsdokument

Bærum kommune

Innhold

1	Frivillighet og frivillig sektor	3
1.1	Nøkkelfakta om frivillighet i Norge.....	3
1.1.1	Frivillig innsats	3
1.1.2	Medlemskap	3
1.1.3	Frivillige organisasjoner.....	3
1.1.4	Økonomi.....	3
1.1.5	Økt verdiskaping i organisasjonene.....	4
1.2	Utviklingstrekk og trender i frivillig sektor.....	4
1.2.1	Tilbakegang i frivillig innsats	4
1.2.2	Økende sosiale forskjeller	5
1.2.3	Mer uforpliktende og individualisert deltagelse	6
1.2.4	Nye deltakelsesformer: Fra tid til penger og Virtuell frivillighet	8
1.2.5	Frivillighet i fremtidens velferdssamfunn?	9
1.3	Stortingsmelding 39 (2006-2007) Frivillighet for alle.....	9
1.4	Plattform for samspill mellom frivillig og kommunal sektor.....	10
1.5	Tall for Bærum	11
2	Økonomiske tilskudd til frivillige lag og organisasjoner.....	12
2.1	Frivillighetsmidler.....	12
3	Samarbeid mellom Bærum kommunes tjenestesteder og frivillig sektor	13
3.1	Sektor barn og unge	13
3.1.1	Barnehage	13
3.1.2	Skole	13
3.1.3	Helsetjenester barn og unge	14
3.1.4	Barnevernstjenesten.....	14
3.2	Sektor bistand og omsorg	14
3.2.1	Pleie og omsorg.....	14
3.2.2	Psykisk helse	15
3.2.3	Seniorsentrene	15
3.3	Sektor Levekår.....	16
3.3.1	Bolig- og oppfølgingskontoret	16
3.3.2	Natur og idrett, idrettsavdelingen	16
3.3.3	Kultur og samarbeid	16
3.3.4	Bærum Kulturhus.....	17
3.3.5	Ungdomstjenesten.....	17
3.3.6	Vellene.....	17
3.4	Oppsummering av felles utfordringer for samarbeid fremover.....	17
3.4.1	Rekruttering.....	17
3.4.2	Oppfølging og organisering	18
3.4.3	Forventninger til omfang og type forpliktelse	18
3.4.4	Utvikling av nye former for frivillighet.....	18
4	Organisasjonenes behov.....	18
5	Frivillighet i andre kommunale styringsdokumenter	19
5.1	Handlingsprogrammet (HP 2011-2014)	19
5.2	Eldremelding, 2006-2015	19
5.3	Melding om barnevernet i Bærum kommune, 2009-2018.....	20
5.4	Helsemelding, mestring og tilhørighet, 2009-2015.....	20
5.5	Omsorgsmelding 2008-2015	20
5.6	Sammen for barn og unge i Bærum kommune, Rapport og tiltaksplan mai 2010....	20
5.7	Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv, 2011-2014.....	21

1 Frivillighet og frivillig sektor

1.1 Nøkkelfakta om frivillighet i Norge¹

1.1.1 Frivillig innsats

- Den frivillige arbeidsinnsatsen i de frivillige organisasjonene i Norge tilsvarer 115 000 årsverk.
- 48 % av befolkningen (over 16 år) bidrar med frivillig arbeid i de frivillige organisasjonene årlig. Dette er den høyeste andel som er målt på verdensbasis. Vi deler førsteplassen med Sverige.
- Over halvparten av det frivillige arbeidet legges ned i kultur- og fritidsorganisasjoner, inkludert idrett.

1.1.2 Medlemskap

- Det er anslagsvis 10 millioner medlemskap i frivillige organisasjoner i Norge. Nesten 3 millioner av disse er medlem av en organisasjon innenfor kategorien "Kultur og fritid".
- Om lag 80 % av befolkningen er medlem i minst én organisasjon. Nesten 50 % definerer seg som "aktive medlemmer".
- I Frivillighet Norges medlemsundersøkelse fra høsten 2009 rapporterte over halvparten av organisasjonene at de har hatt medlemsvekst i den siste femårsperioden.

1.1.3 Frivillige organisasjoner

- Det finnes over 115 000 lag og foreninger i Norge. I dette tallet er lokale lag som er del av en nasjonal organisasjon (for eksempel lokale 4H-klubber) tatt med.
- Nesten 60 000 av disse organisasjonene har færre enn 50 medlemmer, ingen ansatte og under 50 000 kroner i årlig omsetning.
- Det er 49 000 organisasjoner innenfor kategorien "kultur og fritid". Dette inkluderer for eksempel idrettslag, musikkorps og turistforeninger.

1.1.4 Økonomi

- Driftsutgiftene i frivillig sektor utgjorde i 2007 over 62 millioner kroner i Norge.
- Betalt arbeid i frivillig sektor utgjorde 69 000 årsverk i 2007. Det betyr at for hvert lønnete årsverk utføres det 1,64 "frivillige årsverk".
- 35 % av inntektene kommer fra det offentlige, 9 % er gaver og 56 % er egengenererte inntekter (salg, lotterier, medlemskontingent, osv.). Det er store variasjoner mellom organisasjonene.
- Økonomien i frivillig sektor, inkludert det frivillige arbeidet, utgjør 4 % av Norges BNP, i følge SSB.

¹ Frivillighet Norge har sammenstilt noen nøkkelfakta om frivillig sektor i Norge fra ulike kilder. Frivillighet Norge er et samarbeidsforum for hele frivillig sektor. For mer info:
<http://www.frivillighetnorge.no/?module=Articles:action=Article.publicShow;ID=1895>

1.1.5 Økt verdiskaping i organisasjonene

Inkludert verdien av den ulønnede arbeidsinnsatsen utgjorde verdiskapingen i de ideelle og frivillige organisasjonene 92 milliarder kroner i 2008². Dette er en økning på 6,5 prosent fra året før. Bak dette stod det 71 500 lønntakere og 114 600 ulønnede årsverk.

Ser man bort fra ulønnet arbeid, er bruttoproduktet, eller verdiskapingen, i ideelle og frivillige organisasjoner beregnet til 37 milliarder kroner i 2008. Dette bidraget til norsk økonomi har holdt seg stabilt på 1,5 prosent av BNP i perioden 2006-2008.

1.2 Utviklingstrekk og trender i frivillig sektor³.

1.2.1 Tilbakegang i frivillig innsats

Den frivillige innsatsen i Norge er i tilbakegang. Mest tydelig er tilbakegangen knyttet til frivillig innsats som medlem av en organisasjon, og for de som gjør en betydelig innsats (mer enn 1 time per uke). Tilbakegangen er noe mindre blant "korttidsfrivillige" (mindre enn 1/ time i uka, eller mer knyttet til enkeltstående arrangementer/avtaler). Det er klare aldersforskjeller i andel som har utført frivillig arbeid.

Tabell 1: Andel av befolkningen som har utført frivillig innsats etter alder, i prosent

Alder	1997	2004	2009
16-24 år	45 %	52 %	39 %
25-49 år	56 %	65 %	50 %
50-66 år	52 %	58 %	49 %
67-79 år	40 %	49 %	45 %

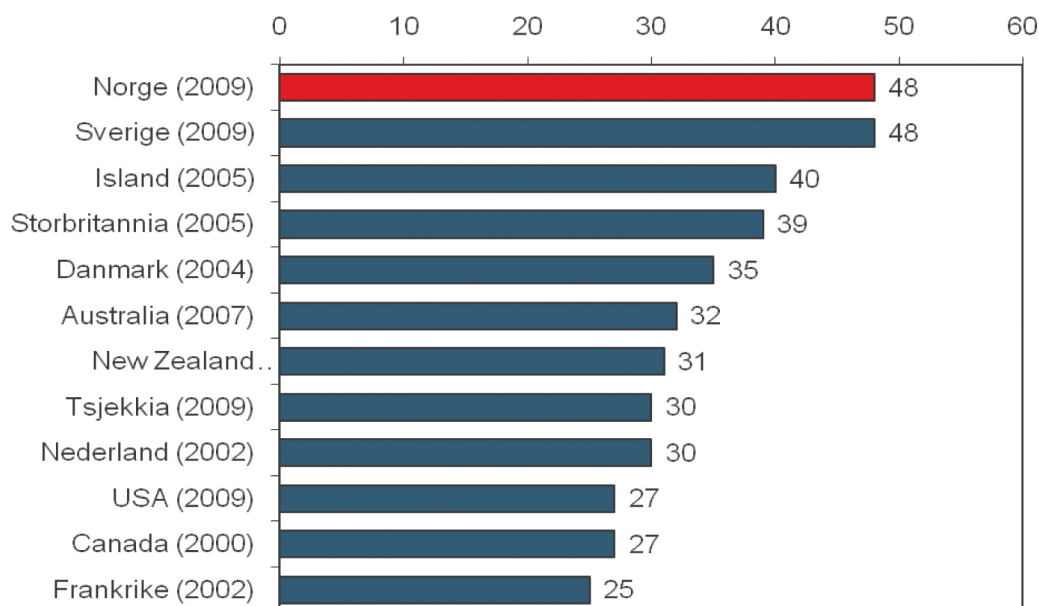
Det er en tendens til at eldre yter mer frivillig innsats enn yngre. Tilbakegangen i frivillig innsats kan blant annet knyttes til generasjonsforskjeller. Det er snarere fødselsår enn alder som påvirker. Forskerne antar at det ikke kun er snakk om en livsfaseforskjell, det forventes altså at dagens unge ikke vil bidra mer selv om de blir eldre. Medlemsmassen i organisasjonene blir eldre. Undersøkelser av andel som har gjort frivillig innsats siste år viser at nedgangen i innsats og/eller medlemskap er størst blant de yngste.

Totaliteten i frivillig sektor holdes oppe av en mer aktiv eldrebefolkning. De viktigste forklaringer på ungdoms inaktivitet kan knyttes til nettverk (blir ikke spurt, gjelder særlig unge kvinner), manglende motivasjon (ikke interessert, gjelder særlig unge menn) og navigasjonsproblemer (vet ikke hvor de skal starte).

² Kilde: SSB (<http://www.ssb.no/vis/emner/09/01/orgsat/main.html>)

³ Bernard Enjolras og Dag Wollebæk. *Frivillige organisasjoner, sosial utjevning og inkludering*. Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor Oslo/Bergen 2010

Tabell 2: Andel av befolkningen som har utført frivillig arbeid

Den frivillige innsatsen er i tilbakegang, men forskning viser at Norge fortsatt har et høyt nivå i internasjonal sammenlikning.

Det er store forskjeller i frivillig innsats på ulike felt i samfunnet. Kultur og fritid er det feltet der det har skjedd minst endringer. "Kjernetroppene" holder godt stand og det er en viss forskyvning fra hobbyaktiviteter til kulturaktiviteter, ellers små endringer. På Velferdsfeltet har den frivillige innsatsen endret karakter. Fra medlemsorganisasjoner til frivillighet uten medlemstilknytning, blant annet knyttet til frivilligsentraler. Nærmiljøaktiviteter, slik som velforeninger og borettslag er en viktig arena for korttidsfrivillighet, og en voksende del av organisasjonssamfunnet. Den sterkeste tilbakegangen i frivillig innsats finner vi på feltet religion, politikk og ideologisk orienterte organisasjoner.

1.2.2 Økende sosiale forskjeller

I lavinntektsgrupper er det flere som faller utenfor frivillig sektor. Denne tilbakegangen startet allerede i 2004. I 1997 lå laveste inntektskvintil (laveste 20 %) på nivå med normalbefolkningen, men lå i 2009 langt under.

Tabell 3: Andel som har gjort frivillig arbeid, etter husholdningsinntekt, i prosent

Husholdningsinntekt er delt inn i fem deler (kvintiler), fra lavest til høyest.	1997	2004	2009
Under 20 %	51 %	45 %	34 %
21-40 %	46 %	52 %	41 %
41-60 %	53 %	63 %	47 %
61-80 %	59 %	68 %	60 %
81-100 %	62 %	76 %	56 %

Tabellen viser stort sett nedgang for alle inntektsgrupper fra 1997-2009, men størst nedgang i gruppen med lavest inntekt. På spørsmål om hvorfor de engasjerte seg/ikke engasjerte seg skilte lavinntektsgruppen seg klart ut på utsagn som "jeg vet ikke hvor jeg skal starte" (25 % mot 15 % blant de med høyest inntekt). For det andre svarte lavinntektsgruppen langt

offere at manglende deltakelse skyltes helseproblemer (36 % av de med lavest inntekt, mot 12 % av gruppen med høyest inntekt).

Enjolras og Wollebæk (2010) påpeker at personer med minoritetsbakgrunn fortsatt er sterkt underrepresentert i alle organisasjoner. Forskjellene mellom minoritets- og majoritetsbefolkning blir større jo mer formalisert deltagelsen i frivillig sektor blir. Enjolras og Wollebæks undersøkelse viser blant annet lik andel medlemskap i borettslag, men en klar skjevfordeling i styrer. Variasjonen er også stor mellom ulike deler av frivillig sektor. Minoritetsbefolkningen er underrepresentert på kultur- og fritidsfeltet, men sterkere representert innen velferd og politisk arbeid. Minoritetsbefolkningen synes integrert i frivillig innsats innen velferds- og politisk arbeid. For annen generasjons innvandrere er tallene på nivå med den unge majoritetsbefolkningen.

De økende sosiale forskjellene innen frivillig sektor kan knyttes til flere årsaker.

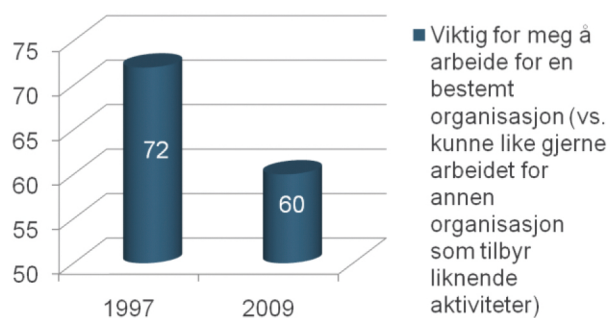
- Sosiale ulikheter preger organisasjonsdeltakelse i alle vestlige land som er med i analysen: jo høyere inntekt og utdanning, desto flere medlemskap og aktive medlemskap per individ. Sosiale forskjeller er større i Norge enn i de andre nordiske landene, særlig stor kontrast til Sverige.
- Organisasjonstypene med jevnest sosial fordeling (politikk, religion) er de organisasjonene som svekkes mest, mens de som har ujevn sosial representasjon (kultur og fritid, nærmiljø) klarer seg bedre.
- Frivillighet innen velferd, religion og politikk viser en noe økende høystatusprofil. Det er også en sterk overrepresentasjon av høyinntektsgrupper innen idretten. Idretten skiller seg veldig klart ut med den minst egalitære fordeling av medlemskap.
- Individualiserte deltakelsesformer setter større krav til personlig initiativ, kompetanse og at man er tilknyttet sosiale nettverk med organisasjonsaktive.
- Forklaringer som går igjen blant ressursvake grupper: ”vet ikke hvor jeg skal begynne”, ”ingen har spurt meg”.

Sosiale forskjeller er problematisk med hensyn til frivillig innsats som kilde til medbestemmelse i samfunnet, både lokaldemokrati og sivilsamfunn. Frivillig sektor er også kilde til tilgang til ressurser, sosiale forskjeller her kan forsterke ulikhet på andre arenaer. Det er/bør være en utfordring til frivillige organisasjoner om å nå ut tydeligere med informasjon til utsatte grupper. Også i utsatte grupper er det stor interesse for å delta i frivillig sektor. Ved å få opp deltagelsen (igjen) i disse gruppene, kan frivilligheten løftes til gamle høyder og oppfylle viktig oppgave ift. sosial integrasjon og velferd.

1.2.3 Mer uforpliktende og individualisert deltagelse

En gjennomgående tendens ved deltagelse i frivillig sektor er at frivillige er svakere knyttet til enkeltorganisasjoner.

Tabell 5 Andel som angir organisasjonstilhørighet som avgjørende motivasjon

I en undersøkelse utmerket ungdom seg allerede i 1997 med mange som svarte at de like gjerne kunne utført den samme innsatsen for en annen organisasjon som drev med liknende aktiviteter⁴. I 2009 var det ikke lenger noen klare generasjonsforskjeller i svaret på dette spørsmålet. En løsere tilknytning mellom frivillig og organisasjon syntes å ha blitt en generell tendens.

⁴ [Dag Arne Christensen](#), [Kristin Strømsnes](#), [Dag Wollebæk](#) *Organisasjonene i Hordaland 1999-2009*, 2011

Tabell 6 Motivasjon for frivillighet, gjennomsnitt på skalaer 1-7

	1997	2009	Endring
Ekspressivt: Jeg føler meg betydningsfull når jeg arbeider frivillig	3.53	4.23	+ .70
Instrumentelt: Det er bra å ha en attest på at man har jobbet som frivillig	2.73	3.33	+ .60
Saksorientert: Jeg kan gjøre noe konkret for saker som opptar meg	5.54	5.38	- .16

Det har også skjedd en forskyvning i motivasjonsgrunnlaget for å delta i frivillig arbeid. Frivillighet som selvrealisering og kvalifiseringsarena synes å være en stadig viktigere motivasjonsfaktor. Motivasjon knyttet til selve saken noe svekket (men fortsatt viktigere enn CV-en).

1.2.4 Nye deltakelsesformer: Fra tid til penger og Virtuell frivillighet

Organisasjonene melder om færre medlemmer, men også om flere passive medlemskap. Parallelt med at den aktive deltakelsen i frivillighet svekkes, er det imidlertid flere som gir pengegaver. En økende andel passive medlemskap kan også representere medlemskap som en måte å støtte en organisasjon (økonomisk), uten at det er knyttet noe direkte arbeid til det. Wollebæk m.fl. kobler en slik endringstendens til en generell endring i det norske organisasjonssamfunnet. Dagens frivillige sektor er ikke lenger like tydelig forankret i en folkebevegelsestradisjon, men har begynt å bevege seg mer i retning av en filantropitradisjon. Folkebevegelsestradisjonen legger vekt på organisasjonens rolle i forhold til demokrati og sosial integrasjon. Frivillig innsats innenfor denne tradisjonen er medlemsbasert, demokratisk, bredt sosialt sammensatt, basert på aktiv deltakelse. I en angloamerikansk filantropitradisjon betraktes frivillig innsats mer som en til en relasjon mellom frivillig og mottaker, organisasjonen legger til rette for dette. Den frivillige innsatsen skjer i form av individuelle, veldedige bidrag, og pengegaver like høy legitimitet som tid. Filantropitradisjonen vektlegger frivillighetens rolle i forhold til økonomi og velferd.

Virtuell frivillighet er en ny arena for frivillighet som henvender seg særlig til unge mennesker. Dette handler om frivillig innsats for et nettsamfunn eller en diskusjonsgruppe. Den frivillige innsatsen kan i denne sammenheng være veiledning av nye medlemmer, moderering av diskusjoner, eller vedlikehold og utvikling av nettsider. Dette handler ikke om private blogger eller personlig bruk av sosiale medier. Som i annet frivillig innsats er det snakk om at innsatsen skal ha et element av å tilrettelegge for andre. Spennvidden er stor innen dette nye og sannsynligvis sterkt voksende feltet. Et eksempel er nettleksikonet Wikipedia der 500.000 artikler kontinuerlig oppdateres. Mye frivillig innsats legges ned i redigering av disse artiklene. Virtuell frivillighet kan også fungere som en alternativ inngang til frivillig innsats, uten de samme sosiale barrierene som frivillig innsats utenfor nettet kan oppleves å ha.

1.2.5 Frivillighet i fremtidens velferdssamfunn?

Frivillig arbeid heter på tysk "erenamtliche Arbeit" som betyr "æresverv". Det betyr altså at det å få bidra til samfunnet, fellesskapet, uten å skulle ha lønn for det, er en ære. I tillegg er det et verv, altså noe man blir betrodd.

Putnam hevder i boken "*Bowling alone*" at sosial kapital dannes gjennom samhandling ansikt-til-ansikt med andre mennesker og trekker frem aktivt medlemskap i frivillige organisasjoner. Her møter en andre mennesker og prøver å få til noe i felleskap. Dette bidrar til å skape sosial tillit, som er en viktig forutsetning for samarbeid mellom mennesker. Sosial tillit er viktig for at samfunnet skal fungere godt og bidrar til økonomisk vekst og velstand, at demokratiet fungerer som det skal, og til bedre helse og livskvalitet for den enkelte. Putnam oppsummerer dette med påstanden om "**Jo mer frivillige i et lokalsamfunn, jo friskere samfunn.**"

Hvordan vil betingelsene for frivillighet og velferd være i fremtidens samfunn? (Dette spørsmålet tas opp i boken "*Frivillighedens velfærdssamfund*" av Knud Aarup, 2010.) Selv om en begrenser seg til å videreføre dagens standard og dekningsgrad på tjenester, så vil de offentlige utgiftene komme til å øke fra 44 pst. av fastlands BNP i dag til i størrelsesorden 55 pst. i 2060, jf. St.meld. nr. 9 (2008 – 2009). Med samme standard på tjenestene som i dag, vil behovet for arbeidskraft fordobles fram til 2050. Beregninger fra Statistisk sentralbyrå viser at det i Norge vil være et samlet underskudd på om lag 43 000 årsverk knyttet til helse- og sosialfaglig personell om 20 år (spesielt mangel på sykepleiere og helsefagarbeidere).

Nye former for arbeidsdeling mellom det offentlige og frivillig sektor hviler på påstanden om at det i fremtiden ikke er gitt at det vil være mulig å gi alle det samme tilbudet kommunen gir i dag. Skal dagens tilbud opprettholdes for alle må kommunen allerede nå må løfte frem problemstillingen og diskutere gode alternative løsninger på morgendagens utfordringer, der frivillighet også kan erstatte dagens oppgaver/tjenester. Dette er blant annet i tråd med NOU 2011:11 Innovasjon i omsorg som blant annet anbefaler utvikling av en ny pårørendepolitikk. Det vises til høringsuttalelse i sak 068/11 i Sektorutvalg bistand og omsorg.

En undersøkelse fra NOVA og SSB i 2010 viste at bare 14 prosent av oss kunne tenke seg å ha sine gamle foreldre boende hjemme hos seg. I Tyskland var tallet tre ganger så høyt. Også her er rettighetsfokus på plass. På noen områder i samfunnet er den enkeltes ansvar regulert. Foreldre har et pålagt ansvar for sine barn. Tilsvarende har barn ikke et ansvar for sine foreldre, men retten til permisjon er sikret i arbeidsmiljøloven. Undersøkelser viser at nordmenn i dag er lite villige til å ta seg av sine foreldre. Dette representerer en utfordring i fremtiden.

1.3 Stortingsmelding 39 (2006-2007) Frivillighet for alle

Stortingsmelding 39 (2006-2007) *Frivillighet for alle* slår fast at uten et sterkt sivilsamfunn, hvor enkeltmennesker sammen bidrar til gode lokalsamfunn, kan Norge ikke lykkes i arbeidet for et samfunn hvor alle er med. Meldingen legger vekt på frivillig sektor som en selvstendig sektor i samfunnslivet og en grunnpilar i demokrati og velferdssamfunn. Meldingen har følgende mål:

- Å sikre frivillighetens uavhengighet og mangfold
- Å legge til rette for at alle kan delta i frivillig arbeid
- Å sørge for bedre vilkår for frivillig virke lokalt

- Å øke kunnskapen og oppmerksomheten om frivillighetens rolle og betydning for samfunnet
- Å samordne og utvikle statlig frivillighetspolitikk

Stortingsmeldingen knytter frivillighet til en rekke viktige samfunns mål som demokrati, likestilling, inkludering, velferd og folkehelse, internasjonal solidaritet, mangfold, nyskaping, kreativitet og kunnskap og gode nærmiljø.

Frivillig innsats spiller en viktig rolle innen mange ulike sektorer i samfunnet. I meldingen deles frivillig sektor inn i ni undersektorer:

- Idrett
- Det frivillige kulturliv
- De frivillige barne- og ungdomsorganisasjonene
- Religion og livssyn
- Velferdsorganisasjoner
- Solidaritet og bistand
- Minoritetsorganisasjoner
- Politiske partier og interesseorganisasjoner
- Beredskapsorganisasjoner

1.4 Plattform for samspill mellom frivillig og kommunal sektor

Kommunen ønsker å styrke den omfattende og verdifulle aktiviteten i frivillig sektor, og bedre samhandlingen mellom de frivillige organisasjoner og kommunen. Kommunenes Sentralforbund og Frivillighet Norge har sammen utarbeidet ”Plattform for samspill mellom frivillig og kommunal sektor 2011-2013”. Plattformen er et uttrykk for ønske om bedre samhandling mellom sektorene for å støtte og tilrettelegge for den omfattende og viktige aktiviteten i frivillig sektor. Partene har en felles intensjon om å bevare og videreutvikle den nordiske frivillighetstradisjonen med en selvstendig frivillig sektor som viktig pilar i vårt demokrati.

Bærum kommune slutter seg til de overordnede prinsippene:

- Frivillig sektor er en uavhengig og selvstendig samfunnssektor som plasserer seg mellom næringslivet og offentlig sektor. Frivillig sektor anerkjennes på lik linje med de andre sektorene i samfunnet. Samarbeid og samhandling mellom offentlig og frivillig sektor skal baseres på likeverdig partnerskap, og gjensidig respekt for hverandres roller.
- Frivillig sektor bidrar med store verdier til samfunnet, er samfunnsbyggende og spiller en viktig rolle i den nordiske demokratiske modellen.
- Frivillige organisasjoner er viktige for demokratiet ved å være pådrivere og gjennom å være kanaler inn i demokratiet for interessegrupper og engasjerte borgere.
- Frivillighet øker samfunnets sosiale kapital ved at tillit, identitet og samhold skapes i møter mellom mennesker.
- Mangfoldet i frivillig sektor er en verdi i seg selv og en viktig årsak til høy deltakelse. Mangfoldigheten må ivaretas gjennom ulike typer virkemidler for ulike deler av frivilligheten.

- Offentlig og frivillig sektor har ulike, men komplementære roller i samfunnet. Samarbeidet mellom sektorene må bygge på et prinsipp om at frivillig sektor skal supplere og ikke erstatte offentlige tjenester.
- Det offentlige skal tilrettelegge for en helhetlig frivillighetspolitikk på alle nivåer, som gir grobunn for en aktiv og voksende frivillig sektor.

KS og Frivillighet Norge er enige om at det er en fordel med mest mulig forutsigbarhet i rammevilkårene til frivillig sektor, og at dette må etterstrebes.

Offentlig økonomisk støtte skal i størst mulig grad gis i form av frie midler som frivilligheten kan benytte i tråd med egne prioriteringer.

Det offentlige må søke å redusere byråkratiet i form av kriterier og krav for å utløse støtte til frivillig sektor.

1.5 Tall for Bærum

SSB beregnet i 2008 ca. 115.000 ulønnede årsverk i ideelle og frivillige organisasjoner i Norge. Ved å se Bærums befolkningstall i forhold til landet totalt beregnes antall frivillige årsverk i vår kommune til ca. 3.000 i 2011 ⁵.

Det er over 550 ulike frivillige lag og organisasjoner i Bærum innenfor kultur -, idretts -, natur -, miljø -, vel -, kirke -, livssyns -, politiske - og andre lag og organisasjoner. ⁶

⁵ Kilde: Dag Wollebæk, innledning åpning av Frivillighetsåret 2011 i Bærum

⁶ Kilde: frivilligbaerum.no/

2 Økonomiske tilskudd til frivillige lag og organisasjoner

Ulike frivillige lag, organisasjoner og tiltak fikk samlet en økonomisk tildeling på ca kr 32.4 mill for 2010 og kr 28 mill for 2009 fra Bærum kommune. Her er det imidlertid regnskapsført flere tiltak som ikke faller inn under definisjon frivillig sektor i denne saken.

For en mer konkret vurdering av størrelsen på tilskudd til frivillig sektor kan det være relevant å sammenligne med andre kommuner. KOSTRA-tall fra Bærum, Asker og ASSS (Aggregerte styringsdata for samarbeidende storkommuner) viser:

Driftstilskudd til frivillige organisasjoner	Bærum			Asker			Gjennomsnitt ASSS		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Antall frivillige lag som mottar kommunale driftstilskudd	224	263	279	62	84	89	233	250	240
Kommunale driftstilskudd til lag og foreninger pr lag som mottar tilskudd	75076	63897	63649	98323	54774	33753	66801	56736	71863

KOSTRA tallene viser en moderat nedgang i tilskudd til frivillige organisasjoner i Bærum, samtidig som antall organisasjoner som mottar tilskudd øker. Sammenlignet med ASSS-kommunene ligger Bærum nå noe under snittet for 2010.

2.1 Frivillighetsmidler

Bærum kommune har erfaring med å sette av egne midler til stimulering til samarbeid mellom kommunale tjenestesteder og frivillige. En evaluering av tiltaket⁷ ga følgende resultater:

- Det har blitt flere frivillige

Evalueringsrapportene peker også entydig i retning av at det er blitt flere frivillige.

Rapportens konklusjon er at tilskuddene har ført til flere frivillige i de aller fleste prosjektene og at kommunen har fått mye for pengene.

- Prosjektene videreføres uten tilskudd

Evalueringen indikerer at svaret i stor grad er ja, noe som innebærer at prosjektene ser ut til å ha funnet andre kilder for finansiering.

- Prosjektene har gitt merverdi for brukerne

På bakgrunn av tilbakemeldingene fra frivillige og kommunalt konkluderes det med at tiltakene har gitt merverdi for brukerne. Merverdien kan ha svært forskjellig karakter fra kultur opplevelser for beboerne på et bo- og behandlingssenter til tiltak som bidrar til at innvandrerungdom blir bedre integrert i det norske samfunnet. Ulike tiltak kan sikre ”nytte for brukerne”.

⁷ Kilde: Evalueringsrapport Agenda

- Prosjektene har ført til at kommunen har fått økt forståelse

En god relasjon mellom partene er av stor betydning. Tidligere har det ikke vært en kultur for bruk av frivillige på kommunale tjenestesteder, og flere frivillige opplever å ikke ha bli møtt som de har ønsket. Det ser det ut til at tiltakene har bidratt til at tjenestestedene har fått en bedre forståelse for frivillige og at det i mange tilfeller er etablert varige relasjoner mellom partene, relasjoner som kan danne grunnlag for videreføring av tiltakene og at det kanskje utvikles nye tiltak.

3 Samarbeid mellom Bærum kommunes tjenestesteder og frivillig sektor

Det er per i dag samarbeid med det frivillige innen en rekke kommunale tjenester. Dette har skjedd som et resultat av innsats på feltet. Frivillighetsarbeid har vesentlig fokus i styringsdokumenter og resultatavtaler. Bevissthetsnivået om frivillighet som supplement i eller til kommunale tjenester har økt, og ansatte har fått økt forståelse og motivasjon for frivillighet.

I boken *Frivillighetens ansikten* får Bærum kommune ros for å være et eksperiment-verksted for framtidig utvikling på frivillighetsområdet. (Hans Nordén (2009) *Frivillighetens ansikten. Civilsamhällets problematiska framryckning i Norge och Sverige.*)

Det er ikke gjennomført en systematisk evaluering av Frivillighetsmelding 2006. Rådmannen har imidlertid undersøkt dagens situasjon for samarbeid mellom frivillige og noen kommunale tjenester knyttet til arbeidsoppgaver, organisering og utfordringer. Den frivillige innsatsen er beskrevet summarisk og på ingen måte uttømmende for hver sektor. Utfordringer på tvers av sektorene presenteres samlet til slutt.

3.1 Sektor barn og unge

3.1.1 Barnehage

Foreldredugnader er vanlig i nesten alle barnehager. Tre barnehager på Fornebu har begynt et lite samarbeid med å skaffe frivillige til sine barnehager. Det kom tre frivillige på ett infomøte 05.05.11 som det ble gjort avtaler med. Barnehagene tror de frivillige kan gi barna noe ekstra. Andre barnehager har i mange år hatt samarbeid med frivillige mannlige pensjonister. De pensjonister som har fritid til overs er meget positive til frivillig innsats i barnehagene.

Styrene i de kommunale barnehagene er orientert om muligheten for å bli med på Frivillighetsbørs 2011 og enkelte barnehager deltok. og Styrene hadde mange ideer til hva frivillige kunne gjøre i barnehagen samt hva barnehagen kunne bidra med av frivillighet.

3.1.2 Skole

Det er 13 barneskoler hvor rektor har frivillighet i sin resultatavtale. Noen av dem har allerede erfaring med frivillige, blant annet i form av leksehjelpere. Det har vært diskusjon om hvordan skolen kan samarbeide med frivillige. Man har kommet frem til flere områder hvor frivillige kan bidra i aktiviteter og utføre andre oppgaver i skolens regi. Frivillige kan for eksempel være kursholdere (strikkekurs, malekurs og lignende), høytlesere, og som assistenter deler av skoledagen.

Samarbeid med frivillige må organiseres med presise rammer og tydelig forventninger til hverandre. Det å være frivillig leksehjelper et helt skoleår kan synes lenge for mange. Oppgaver for frivillige bør også kunne organiseres slik at de kan utføres innenfor en begrenset tidsramme. En frivillig kan for eksempel tilby et kurs som varer over 6 – 8 uker.

3.1.3 Helsetjenester barn og unge

Home-Start Familiekontakten Bærum har vært etablert i Bærum i 15 år. Det er et lavterskeltilbud og et supplement til det offentlige hjelpeapparatet. Hjelpen gis av frivillige familiekontakter som ukentlig gir støtte, omsorg og praktisk hjelp til småbarnsfamilier i en vanskelig livssituasjon. Kommunen lønner 1,3 koordinator stilling som rekrutterer nye frivillige familiekontakter, gir oppfølging, opplæring og veiledning. Helsesøstre på helsestasjonene melder oppdrag /behov for hjelp i familier til koordinatorene for Home-Start. Oppdrag kommer også fra andre instanser i kommunen som jobber for barn og unge.

Helsekontoret barn og unge driver selvhjelpsgruppen "Enestående foreldre". Det er en selvhjelps gruppe, bestående av foreldre til tenåringsbarn som ikke bor sammen med barnets biologiske mor eller far.

Flyktingeteamet ved Psykisk helsetjeneste barn og unge samarbeider med Røde Kors om å arrangere "Damedag" og "Norsk for kvinner og barn". Flyktingeteamet verver og betaler ledere på "damedag". Røde Kors holder lokale og frivillige. Målet er at hjemneværende kvinner får en arena for treff, hygge og norskundervisning som reduserer ensomhet. Det er et godt besøkt tilbud med ca 30 kvinner og 5-8 barn. Røde Kors har en jentegruppe der flyktingeteamet finner deltagere. Det arrangeres sommerleir på Langåra to uker hver sommer for nybosatte flyktingfamilier

3.1.4 Barnevernstjenesten

Det drives en frivillig gruppe der seks barn i alderen 9-12 år deltar. Dette er en aktivitetsgruppe for barn som er i kontakt med barnevernet. Gruppen holdes en gang i uka.

Besøkshjemmene barnevernet har er på frivillig basis. Det gis godtgjørelse/honorar per døgn, men regnes fortsatt som frivillig innsats. Innsatsen de gjør i besøkshjemmene er av stor verdi for de barna som får tilbudet. Det er for få besøkshjem i tjenesten til å dekke behovet.

Det arbeides for å få på plass en sosial partnerskapsavtale med idrettslag der enkeltpersoner/enkeltmedlemmer jobber gratis opp mot barn, men hvor klubbene mottar godtgjørelse/honorar.

Barnevernet har grupper som kalles "brann- og politikamerater". Dette er betalte oppdrag, men honoreres sparsomt og driftes på grunn av frivillighetstanken tjenestemennene har.

3.2 Sektor bistand og omsorg

3.2.1 Pleie og omsorg

Det utføres mange typer frivillig innsats på bo og behandlingssentrene, blant annet besøks- og turvenner, leseombud (høytlesning for enkeltpersoner og grupper), og diverse kulturinnslag og aktivitetsgrupper (litteraturgruppe, strikke gruppe, musikk, trim m.m.). Målet med den

frivillige innsatsen er å gjøre hverdagen mer innholdsrik med sosial kontakt, kultur og aktivitet.

De ambulerende tjenestene samarbeider med frivillige både i enkeltoppdrag og lengre samarbeidsforhold med mottaker/bruker. Det gjelder følge til lege / tannlege, turfølge sommer og vinter, kino/teater følge, bistand til henting av apotekvarer, lesestund hjemme og ledsager til aktiviteter og foredrag.

Mange hjemmeboende eldre er engstelige for å bevege seg utendørs og sitter hjemme, isolert med lite nettverk og blir passive og ensomme selv om helsen er god. Et frivillig følge kan være det som skal til for å bryte en negativ isolasjonstendens. Slik bistand gir økt sosial stimulering gjennom møte mellom mennesker med et felles mål.

På bo- og behandlingssentrene og boliger med service har de fleste tjenestestedene en egen kontaktperson for frivillighet. Kontaktpersonene arbeider i et nettverk for å videreutvikle området kultur og frivillighet i Pleie- og omsorg. Det samarbeides med flere frivillige organisasjoner om dette.

De ambulerende tjenestenes bruk av frivillige gjelder i begrenset omfang innenfor tjenesteområdene. Det er ikke etablert noe system som – innenfor de ulike tjenesteområdene og de ulike oppdrag – viser hvem som mottar frivillighetstjenester og hva slag oppfølging de får i hverdagen.

3.2.2 Psykisk helse

På Bjørnegård psykososiale senter arrangerer Frivilligsentralen turer annen hver søndag. Det er bindende påmelding til turene som gjennomføres både i skog og mark, og ved besøk til ulike severdigheter. Frivilligsentralen stiller med to turkontakter. Bjørnegård psykososiale senter har to ansatte som har faste møter med turkontaktene

Stabekk aktivitetshus samarbeider med to Rotaryklubber i Bærum. Rotary stiller med minimum to ”turvenner” til faste turer i skog og mark en gang i uken.

3.2.3 Seniorsentrene

Seniorsentrenes virksomhet er basert på et samspill mellom fast ansatte og mange frivillige hjelpere. Virksomhetsidéen er å fremme frivillig innsats, helse og livskvalitet ved å legge til rette for aktiv medvirkning og engasjement for friske og spreke eldre, kombinert med tjenester og tilrettelagte tilbud for eldre med omsorgsbehov.

Den store frivillige innsatsen med mer enn 800 frivillige, skjer på følgende hovedområder:

- Hjelp i kjøkken, kafeteria: salg, enkel tilberedning av mat, oppvask
- Lørdags- og søndagsåpne sentre
- Sjøførtjeneste
- Hjelp/avløsning i service-skranke
- ”Eldre hjelp og eldre” (hjelp og tjenester i eldres hjem)
- Hjelp i daggrupper og i andre spesielt tilrettelagte grupper
- Kurs- og gruppeledelse
- Foredrag og underholdning

Ansvar for å stimulere til frivillig innsats, følge opp, koordinere og administrere frivillighetsarbeidet er lagt til fagkonsulentene ved hvert seniorsenter. De skal ha oppdatert oversikt over alle hjelpere og hvilke funksjoner de har eller ønsker å utføre. Fagkonsulentene har også ansvar for gjennomføring av månedlige frivillighetsfrokoster og frivillighetsfester lokalt. Tjenesteleder har hovedansvar for årlig opplæringsprogram.

Ansatte (kjøkken, ledere av daggrupper, aktivitører m fl.) og brukere melder oppdrag og behov for hjelpere. Fagkonsulentene er ansvarlig for mottak av nye hjelpere/frivillige. Ansvar for opplæring ligger hovedsakelig i den avdeling/funksjon hvor vedkommende skal tjenestegjøre.

3.3 Sektor Levekår

3.3.1 Bolig- og oppfølgingskontoret

Bærum kommune har gjennom prosjekt ”Boligsosialt arbeid i samarbeid med frivillige”, med midler fra arbeidsdirektoratet, utarbeidet en veileder for å inspirere til samarbeid mellom boligkontor og frivillig sektor. Målgruppen er alle landets kommuner

3.3.2 Natur og idrett, idrettsavdelingen

Bærum kommune har en generell samarbeidsavtale med Bærum Idrettsråd som gjelder for hele kommunen. Natur og idrett har et utstrakt samarbeid med frivillige organisasjoner, spesielt med idrettslag og Bærum Idrettsråd.

Natur og idrett har inngått 45 drifts- og tilsynsavtaler med idrettslag på kommunale idrettsanlegg. Avtalene er forskjellige i innhold og omfang. Driftsavtalene for idrettshallene innebærer daglig drift, vedlikehold og tilsyn av idrettshaller. Det er også inngått flere mindre avtaler, som driftsavtale for tennisanlegg, fotballbaner og garderobebygg. De fleste av arbeidsoppgavene knyttet til avtalene utføres av frivillige i idrettslag.

En stor del av idrettsavdelingens tjeneste utføres av frivillige i dag. Det er ikke et spesielt mål å utvide denne tjenesten betydelig, men til en hver tid å kvalitetssikre samarbeidet.

Det er generelt god kontinuitet i gruppen frivillige som tar ansvar i forhold til idrettslagenes inngåtte driftsavtaler, men til tider er det tett utskifting. Det er da en spesiell utfordring å følge opp, slik at avtalen gjøres kjent for de nye, og at ansvar og oppgaver blir utført på en god måte.

3.3.3 Kultur og samarbeid

Kultur og samarbeid er et kommunalt tjenestested som skal bidra til å videreutvikle et levende kunst- og kulturmiljø i Bærum. I samspill mellom kommunale tjenester, næringsliv og frivillige ønsker man å få til flere gode opplevelser for kommunens innbyggere og besøkende.

I løpet av året avvikles det en rekke arrangementer som tjenestestedet i større eller mindre grad bidrar til, som for eksempel Sandvika Byfest og det årlige julemarkedet i Sandvika.

Kultur og samarbeid koordinerer kontakten mellom kommunen og kirken, og andre trossamfunn, på det økonomisk-administrative området og på områdene kultur, barn og ungdomsarbeid.

Det er en utfordring å få frivillige som er skolert til arrangementstekniske oppgaver. Prosjekt ”Kulturoperatørene” skal øke frivilliges kompetanse på dette området. Videre er det en spesiell utfordring å legge til rette for arrangementer uten å overta ansvaret.

3.3.4 Bærum Kulturhus

Bærum kulturhus har et samarbeid med frivillige som hjelper til med diverse enkle oppgaver innen vertskapsrollen for artister, plakatoppheng, og enkel scenerigg/sjauing. Kulturhuset forholder seg til et begrenset antall frivillige som kontaktes når det er forefallende arbeid, siden det meste av arbeidet forutsetter inngående kjennskap til fag, og krever sertifiseringer som kun innehas av ansatte eller innleid personell.

Bærum kulturhus forholder seg til en lang rekke frivillige organisasjoner og lag i Bærum, som leietakere av scener. Kulturhuset har et omfattende samarbeid med frivillige leietakere som forventer profesjonell kompetanse og tilstedeværelse.

3.3.5 Ungdomstjenesten

Ungdomstjenesten har kurs og aktivitetsgrupper for barn og ungdom med voksen deltakelse. Her er det samarbeid om felles arrangementer i regi av ungdomstjenesten og for eksempel ulike idrettslag om gratis aktivitetsdag for ungdom. Det er også etablert samarbeid med noen organisasjoner og enkeltpersoner. Det meste er satt i system med husstyre der det orienteres, planlegges og fordeles oppgaver i fellesskap.

3.3.6 Vellene

Velforbundet har en sentral samarbeidsavtale med formannskapet i Bærum kommune. Gjennom denne avtalen har de to møter med administrasjonen innenfor programområde ”levekår”.

3.4 Felles utfordringer for samarbeid fremover

I arbeidet med ny frivillighetsmelding har det kommet frem følgende felles utfordringer for samarbeid mellom frivillige og kommunale tjenester:

3.4.1 Rekruttering

Frivilligheten må være satt i et system ut fra behov og det må følge ansvar, midler og tid til å rekruttere. Det er tidkrevende å jobbe med å rekruttere frivillige, og dette kan oppleves å komme i konflikt med andre kjerneoppgaver.

3.4.2 Oppfølging og organisering

Et godt mottaksapparat er avgjørende for at det blir meningsfylt å være frivillig, og mulig å beholde frivillige som ressurs. Det er viktig med god forankring og fordeling av ansvar for å ta imot og beholde frivillige, f. eks. i form av en fast kontaktperson som kjenner de frivillige og møter dem. Organisering av opplæring, råd og veiledning av frivillige medfører behov for ansatte med ”frivillighetsfaglige” ressurser.

3.4.3 Forventninger til omfang og type forpliktelse

På områder der det er ønskelig med frivillig innsats er en del av oppgavene av en karakter som krever forpliktelse over tid. En slik forventning fungerer ikke alltid i forhold til de som ønsker å yte frivillig innsats. Dette gir utfordringer knyttet til forutsigbarhet i tjenesteytingen og til forventningavklaring for begge parter.

3.4.4 Utvikling av nye former for frivillighet

Det vil være viktig å legge til rette for nyskaping og ta vare på de gode initiativene, både i samarbeid med frivillige og ansatte i kommunen.

4 Organisasjonenes behov

I forbindelse med utarbeidelsen av ny frivillighetsmelding ble frivillige enkeltpersoner og frivillige organisasjoner invitert til å komme med innspill på et møte 11.april 2011. Det var 24 deltagere.

Problemstillingen var hvilke behov og forventninger har de frivillige og deres organisasjoner til egen organisasjon, frivillige enkeltpersoner, lokalsamfunn, Bærumsamfunnet og til kommunen?

Innspillene fra deltagerne på møtet fokuserte på organisasjonenes behov på følgende områder:

Kommunens rolle

- Kommunen bør bruke minst mulig ressurser på ”egne” prosjekter og aktiviteter, men heller støtte/oppmuntre/koordinere andres aktiviteter. Kommunen skal primært støtte og koordinere det som er naturlig frivillige oppgaver fremfor å utføre selv.
- Bidra til at personer fra innvandregrupper blir satt i kontakt med de frivillige organisasjonene

Kommunen som praktisk og teknisk tilrettelegger

- Kan kommunen lage en oversikt over lokaler til låns og leie – med informasjon om utleier og pris – og stille til rådighet et utvalg gratis lokaler?
- Reduserte utgifter for den frivillige innsatsen, ved god utnyttelse av kommunale lokaler etc. ute og inne (Søppel, sceneleie, lagerplass?)
- Kan kommunen stille med en informasjonsperson som kan være døråpner for frivillige organisasjoner overfor Budstikka og andre medier.
- Bruk Bæringen mer til fokus på frivillighet, ikke bare i 2011
- Drifte www.frivilligbaerum.no
- [Kommunen må] Klargjøre sin egen frivillighetsorganisering

- Bærum frivillighetens hus, et kommunalt styrt og bekostet hus som inneholder: møte-, kontor- og øvingslokaler, lagerplass, rom for kreativitet etc.

Organisering av frivillig sektor

- Lage et felles forum for alle frivillige organisasjoner som kan kontaktes ved behov.
- Lage en felles samling minst én gang i året for alle frivillige organisasjoner
- Klargjøre Frivillighetsforum (fra prat til handling)

Økonomisk støtte til fast drift av kontor/sekretær/leder for paraplyorganisasjonene innen kultur, kirke, vel, natur- og friluftsliv, bistand og omsorg (må opprettes). Idrett har støtte!

5 Frivillighet i andre kommunale styringsdokumenter

5.1 Handlingsprogrammet (HP 2011-2014)

Bærum kommune har en fremtredende posisjon når det gjelder utvikling av frivillighetsarbeidet i norske kommuner. Handlingsprogrammet beskriver at Bærum kommune gjennom god tilrettelegging skal utløse større mangfold av frivillighet, slik at innbyggere som ønsker å delta med frivillig innsats enkelt kan komme i kontakt med tjenester som har behov for deres kompetanse og innsats. Frivillig innsats beskrives som et supplement til den offentlige tjenesteytingen. Den frivillige innsatsen er en uvurderlig ressurs i tjenesteytingen fremover. For å stimulere til økt frivillig innsats anses det som nødvendig å utvikle tverrfaglige møteplasser, nettverk og kompetanse. Det er et mål å utvikle dette samarbeidet fremover. HP 2011-2014 satte som mål at det ved utgangen av 2011 skal være igangsatt frivillighetsprosjekter på flere nye områder

(Det europeiske) Frivillighetsåret 2011 ble markert i Bærum slik at frivillighet ble synliggjort og kompetansen rundt feltet økte.

FrivilligBørs Bærum ble gjennomført høsten 2011 som ett av tiltakene i frivillighetsåret.

Tjenestestedet Kultur og samarbeid skal samarbeide med frivillige organisasjoner, andre offentlige tjenester, næringsliv og kirken om ulike kulturarrangementer. Kultur og samarbeid har hatt en sentral rolle i Frivillighetsåret 2011 i arbeidet for ytterligere samhandling mellom offentlige tjenester, kultur- og næringsliv i perioden.

Ungdomstjenestens oppfølging og aktivisering i skolens ferier er viktig i forebyggende sammenheng. De siste årene har behovet for tilbud i feriene økt. Samarbeid med blant andre frivillige, er nødvendig for å kunne møte etterspørsel og gi et godt tilbud.

5.2 Eldremelding, 2006-2015

Frivillig innsats er viktig, både for de som nyter godt av den, og for de som yter slik innsats. Bærum kommune satser aktivt på å styrke samarbeidet med frivillige (senior- og andre) organisasjoner og personer i årene fremover. Vekt på forebygging og rehabilitering gir økt livskvalitet og kan bidra til å utsette behov for mer omfattende pleie- og omsorgstjenester.

Frivillige organisasjoner på mange områder i Bærum er et viktig supplement til kommunens hjelpeapparat, og en betydelig ressurs for de eldre i kommunen.

Fram mot 2015 skal frivillige organisasjoners rolle i det forebyggende arbeidet videreføres og utvikles. Pleie- og omsorg har et prosjekt som har til hensikt å øke frivillig innsats ved fem bo- og behandlingssentre og to boliger med serviceanlegg.

5.3 Melding om barnevernet i Bærum kommune, 2009-2018

Barnevernet har aktivt etablert samarbeid med frivillige på ulike måter. Bant annet drives en aktivitetsgruppe for ungdom, og en barnegruppe av frivillige. Barnevernet samarbeider også med, og støtter leksehjelptiltaket til Røde Kors. Barnevernet har som mål å aktivt styrke samarbeidet med frivillige i årene fremover.

Frivillighetsbørsen er en arena for å etablere kontakt med næringsliv og organisasjoner som barneverntjenesten ser det som gunstig å utvide et samarbeid med i årene fremover. Det har blitt en tradisjon at frivillige organisasjoner yter økonomisk støtte til ulike tiltak, og tjenesten har derfor kunnet utvide tilbudet.

5.4 Helsemelding, mestring og tilhørighet, 2009-2015

Kommunens folkehelsearbeid har omfattet samarbeid mellom kommunale tjenester og frivillige organisasjoner. Det ligger et stort potensial for å bedre folks helse blant annet gjennom frivillige organisasjoner.

Helsemeldingen presiserer at for at den enkelte pasient/bruker skal motta helhetlig, tilpasset og koordinert helsehjelp, må fokus rettes mot god samhandling, blant annet mellom kommunehelsetjenesten og frivillige organisasjoner. Det er viktig med aktivitetstilbud som bidrar til å holde friske eldre i aktivitet og friske over tid. Ved å styrke slike tiltak, kan man trekke til seg frivillige som selv får et tilbud samtidig som de deltar aktivt som hjelpere på seniorsentrene.

5.5 Omsorgsmelding 2008-2015

Omsorgsmelding 2008-2015, Pleie-, omsorgs- og rehabiliteringstjenester til brukere i alderen 0-67 år påpeker at svært mange utviklingshemmede benytter de fritidstilbud som finnes i Bærum. Mange av tilbudene står frivillige for i et samarbeid med kommune og/eller stat.

5.6 Sammen for barn og unge i Bærum kommune, Rapport og tiltaksplan mai 2010

Bærum kommune skal, sammen med frivillige lag, organisasjoner og foreninger, ha tjenelige og gode tjenester og tilbud for barn og unge og deres foreldre. Innenfor det forebyggende arbeidet for barn og unge ses bruk av frivillige som et forbedringsområde kommunen må arbeide videre med. Kommunen må bidra til å finne ut om det er et større potensiale enn det som i dag utnyttes i det forebyggende arbeidet når det gjelder bruk av frivillige (kultur, idrett, helse).

Lov om barnevernstjenester oppfordrer kommunene til samarbeid med frivillige organisasjoner som arbeider med barn og unge. Ungdomstjenesten har de siste årene etablert og utvidet samarbeidet med frivillige organisasjoner og private samarbeidsparter for å kunne gi et bredere tilbud til de unge.

Kommunen skal stimulere frivillige organisasjoner. En del av Utekontaktens arbeid med enkeltklientene inkluderer samarbeid med frivillige. Natteravnene har flere aktive grupper i ulike nærmiljø i Bærum og er basert på frivillighet. Frivillige lag, foreninger og andre frivillige utgjør en viktig faktor i barn og unges oppvekst. Mange av organisasjonene har som formål å jobbe for å bedre menneskers oppvekst, levekår og nærmiljø. Det arbeides med å legge til rette for at barn og unge med dårlig nettverk har minst én primær voksenkontakt, og at denne kontakten (kommunal/frivillig) vektlegger kontinuitet og tilstedeværelse. For å utvide tilbudet overfor denne målgruppen, er et tiltak en målrettet bruk av ordninger som støttekontakt og miljøarbeidere i samarbeid med frivillige organisasjoner.

5.7 Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv, 2011-2014

Idrettslagene utgjør den største frivillige organisasjonen i Bærum kommune. En kartlegging viser at det nedlegges 468 årsverk frivillig innsats samlet sett i idrettslagene i Bærum.

Frivillige organisasjoner som har fokus på kulturarven, har vist stor interesse for å synliggjøre kulturminner. Kommunen har inngått skjøtselsavtaler med ildsjeler og frivillige organisasjoner for å vedlikeholde turveier.

I 2008 ble Bærum natur- og friluftsråd (BNF) etablert som en paraplyorganisasjon for mange av de frivillige natur-, friluftslivs- og kulturminneorganisasjonene i kommunen. De frivillige organisasjonene arbeider aktivt for sikring av viktige områder i lokalmiljøet. En av hovedutfordringene for friluftslivsorganisasjonene vil være å arbeide for at BNF blir i stand til å motivere til en større grad av frivillighet, gjennom bruk av organisasjonenes mangfold av fagpersoner.

Temaplanen for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv nevner at god drift og vedlikehold av anlegg er en stor utfordring. I dag løses denne utfordringen ved at idrettslagene, og også andre frivillige organisasjoner, legger ned en betydelig innsats. Temaplanen slår fast at dette er en stor verdi for kommunen.

I kommunens arbeid med å stimulere befolkningen til aktivitet, har de frivillige organisasjonene, og spesielt idrettslagene, en sentral rolle. I Temaplanen beskrives det som viktig at rammevilkårene for de frivillige organisasjonene innen idrett og friluftsliv støttes opp om og styrkes. For å oppnå økt grad av aktivitet blant Bærum's befolkning er det blant annet viktig at kommunen samarbeider med de frivillige organisasjonene om informasjon om anlegg og tilbud. Videre skal kommunen legge til rette for gode vilkår for idrettslag og frivillige organisasjoner.

5.8 Kulturmelding 2012

Frivillighet vil ha et eget kapittel i forslag til Kulturmelding som legges frem vår 2012.

“Frivillige er lykkeligere.”

*Fra forskningsrapport av Ruut Veenhoven, Erasmus University,
Rotterdam, Nederland*